

За більшовицькі надри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова

№ 16 (255) | Понеділок, 6 червня 1949 р. | Ціна 20 к.

Великий російський національний поет

Основоположник нової російської літератури, полум'яний патріот — О. С. Пушкін збагатив нашу культуру творами виняткової художньої сили, явився виразником передових ідей, прагнень, думок російського народу. В історичній промові на засіданні Московської Ради 6 листопада 1941 року товариш Сталін назвав ім'я Пушкіна в числі імен, які найбільш повно виражали велич російської нації.

Героїчна боротьба російського народу в дні Вітчизняної війни 1812 року стала головним джерелом патріотизму і вільнолюбства поета, зумовила ідейний зв'язок Пушкіна з декабристами.

Вільнолюбна і антикріпосницька лірика поета («Вольность», «К Чаадаєву», «Деревня», «Кинжал», епіграми) мала великий революційно-звільнючий вплив і послужила причиною заслання поета на південь. В Кішиньові 9 квітня 1821 року відбулась зустріч Пушкіна з Пестелем.

Бесіди в колі південних декабристів в Кам'яниці Пушкін згадував з любов'ю. З глибоким почуттям писав Пушкін про Україну. Його обурювала Катерина II, яка «знищила назву рабства», а подарувала біля мільйона державних селян і закріпачила вільний народ. Декабристи цінили і любили Пушкіна.

«Ты идешь шагами великана и радуешь истинно русские сердца», — писав поету Рилев. З другого боку, Жуковський докоряв поетові: «В бумагах каждого из действовавших находятся стихи твои. Это худой способ подружиться с правительством».

Зв'язок російської літератури з виступами на Сенатській площі відчув і Микола І. Намагання царя зробити з Пушкіна придворного співця не мали успіху. Пушкін з повним правом сказав про себе в 1827 році у вірші «Арион»:

«Я гимны прежние пою»

Розвиток демократизму Пушкіна йшов в бік звільнення з молодим Бєлінським.

Участь Пушкіна в гарячій полеміці з декабристами відіграла велику роль в розвитку світогляду, реалізму і народності поета, розуміння ним національно-самообутних основ російської культури.

«Пушкин первый возвел у нас литературу в достоинство национального дела», — писав Чернишевський. Історичну справу створення нової російської літератури Пушкін здійснив на основі глибокого вивчення російського життя, історії свого народу.

Реалістична творчість Пушкіна переповнена протестом проти самодержавного гніту, кріпосного права, пригноблення людини.

Пушкін звернувся до історії свого народу для того, щоб краще зрозуміти сучасність, цінити глибину «думки народної». «Борис Годунов», «Граф Нулин», «Полтава», «Арап Петра Великого», «Евгений Онегин», «Повести покой-

ного Ивана Петровича Белкина», «История села Горюхина», «Дубровский», «Медный всадник», «Капитанская дочка», — все це справжня енциклопедія російського життя, яка розкриває глибокий патріотизм, демократизм і гуманність поета, який піднявся до розуміння законності селянських повстань. Патріотична гордість Пушкіна відгукується в серці кожної радянської людини.

«Москва... как много в этом звуке

Для сердца русского слилось!

Как много в нем отозвалось!»

Національний геній російського народу, виразник його думок і сподівань, Пушкін ввійшов в світову літературу. Реалізм Пушкіна — неціннім вклад в розвиток світової літератури. Твори Пушкіна цінили Маркс і Енгельс, вітали слов'янські народи і видатні письменники світу. «Інтернаціоналізм в мистецтві — говорив товариш Жданов, — породжується не на основі применшення і збіднення національного мистецтва. Навпаки, інтернаціоналізм породжується там, де процвітає національне мистецтво. Забути цю істину — значить втратити керівну лінію, втратити своє обличчя, стати безрідними космополітами».

Пушкін глибоко усвідомлював свій зв'язок з народом.

«И неподкупный голос мой
Был эхо русского народа», — писав поет, відстоюючи право російського письменника.

Иль русский от побед отвык?
Иль мало нас? или от Перми до

Тавриды,
От финских хладных скал до

пламенной Колхиды,
От потрясенного Кремля

До стен недвижного Китая,
Стальной щетиною сверкая,

Не встанет русская земля?»

Пушкін обурено племував тих письменників-перебіжчиків, «для яких все одно, чи бігати їм під орлом французьким, чи російською мовою ганьбити все російське — були б тільки ситі».

Велика Жовтнева соціалістична революція зробила творчість Пушкіна надбанням всього радянського народу. На 76 мовах народи Радянського Союзу прославляють безсмертного російського поета.

«Читают тебя с упоеньем в глазах
Башкир и туркмен, белорусс и казах

И песен твоих не забудь ни одной

Ты, Пушкин, народному сердцу
Родной»

(Джамбул).

В сталінську епоху, епоху розвитку соціалістичної культури, здійснились мрії безсмертного російського поета. Сонячна, оптимістична, життєстверджуюча поезія Пушкіна — живий учасник виховання справжньої гуманності, демократії і глибокого почуття національної гордості радянських людей.

П. ЗБАНДУТО,
канд. філологічних наук.

Пушкінські дні в університеті

Викладачі, студенти та співробітники університету діяльно відзначають 150-річчя з дня народження великого російського національного поета Олександра Сергійовича Пушкіна. Щотижнево для молоді міста організовуються «пушкінські читання». З лекціями та бесідами виступають викладачі університету: доценти Неспоренко, Збандуто, Цукерман та інші.

Прекрасний подарунок ювілею підготували працівники наукової бібліотеки. Вони організували виставку, присвячену О. С. Пушкіну. 17 дбай-

ливо оформлених стендів розповідають про життя та творчість геніального поета.

3 дні в університеті проходила ювілейна пушкінська наукова сесія, на якій було заслухано 9 доповідей.

Комсомольці філологічного факультету відпрацювали по 5 годин на відбудові будинку Пушкіна.

5 червня відбулося урочисте засідання Вченої Ради університету. З доповіддю «О. С. Пушкін — великий російський національний поет» виступила доцент П. Збандуто.

Успішно скласти іспити — обов'язок кожного студента

ЗВЕДЕННЯ

про хід складання державних іспитів на 4-VI по університету

Факультет	Назва дисциплін	Повністю з'явився на іспиті	З'явився	Одержано оцінок				Не з'явився	Примітка
				Відм.	Добре	Посередн.	Незадов.		
Історичний	Основи марксизму-ленінізму	54	52	23	22	7	—	2	По хворобі
Філологічний	" "	104	104	45	39	20	—	—	
Біологічний	" "	42	42	13	14	15	—	—	
Фізико-математичний	" "	16	16	12	2	2	—	—	
Географічний	Спецпредмет	36	36	13	14	9	—	—	
Хімічний	" "	16	16	8	5	3	—	—	

Як був забезпечений успіх на екзамені

Ще за три тижні до початку іспитів на курсових зборах студенти 4-го курсу історичного факультету обговорювали питання підготовки до екзаменаційної сесії. Особливо гостро було поставлено питання про підготовку до випускного екзамену з іноземної мови.

Студенти вносили свої конкретні пропозиції. Більшість погодилось з тим, що підготувати до іспиту потрібно проводити групою в 5—6 чоловік.

В наступний день після зборів студенти розпочали підготовку до екзамену з мови. На курсі організувалось 5—6 не-

великих груп. Студенти разом повторювали граматичний матеріал, допомагали один одному, читали літературу, перекладали тексти.

Спільна праця значно полегшила підготовку до екзамену.

В результаті цієї роботи наш курс успішно склав іспит. 354 студентів, які екзаменувались, 31 студент одержав оцінку «відмінно», 18 — «добре», і лише 3 — «посередньо».

Багато і напружено працювали студенти групи, яка вивчає англійську мову. Студенти цієї найбільшої групи майже всі, за винятком 2 чоловік, одержали відмінні оцінки.

Відмінні знання німецької мови виявили студенти Пражін, Єрошенко, французької мови — Борщевський, Кисіль та інші

Успішне складання екзамену з іноземної мови студентами IV курсу було результатом добре налагодженої дружньої роботи і взаємодопомоги.

Активну роль в забезпеченні правильної організації підготовки відіграли парторг курсу Фуремс, комсорг Пражін, профорг Крапивницький, староста Бондарьов.

Д. ПОЛТОРАК.

Звітують філологи

Цього року філологічний факультет закінчує 104 студенти. 79 студентів закінчує російський відділ і 25 — український. Всі студенти уже захистили в державній екзаменаційній комісії свої дипломні роботи.

Дипломні роботи написані на актуальні сучасні теми. Більшість дипломних робіт оцінені на «відмінно» і «добре». Одинадцять дипломних робіт подані на конкурс, присвячений XXX-річчю ЛКСМУ.

Успішно всі випускники склали іспит з основ марксизму-ленінізму. Із 79 студентів російського відділу «відмінно» одержали 33 студенти, «добре» — 31 студент, 15 студентів одержали «посередньо». З 25 студентів українського відділу «відмінно» одержали 12, «добре» — 8, «посередньо» — 5 студентів.

Особливо добре відповідали комуністи М. Канцур, Юкілевич, В. Сапун, В. Єфіменко, Р. Юєім, Семєновський та інші.

Перший державний екзамен на історичному факультеті

(Бесіда з головою державної комісії проф. А. Г. ГОТАЛОВИМ)

На протязі 3-х днів проходив державний екзамен з основ марксизму-ленінізму у випускників історичного факультету.

З 52 студентів, які склали іспит, 23 одержали відмінні оцінки, 22 — добрі, 7 студентів — посередні оцінки.

Перший державний екзамен на істфаці показав серйозну підготовку майбутніх працівників ідеологічного фронту. В бесіді з нашим кореспондентом голова державної комісії проф. Готалов сказав:

— В порівнянні з минулими роками в цьому році помічається більш високий рівень

відповідей. Випускники в цілому виявили хороші знання з основ марксизму-ленінізму.

У відповідях почувається свідоме засвоєння матеріалу.

Мова випускників задовільна. Серед відповідей, які виділялися своєю змістовністю і чітким зосередженням думки, слід відзначити відповіді студентів Першиної, Мазур, Штількінда, Капун, Лебедевої, Ковальчук та інших.

В цьому році країна одержить новий загін істориків, які добре оволоділи основами марксизму-ленінізму.

Останній іспит

Сьогодні — ми вже студенти 4 курсу. III курс географічного факультету склав останній екзамен. Ця сесія являється підсумком нашої роботи на протязі навчального року. Як показують оцінки, весь курс в цілому попрацював добре. Більша частина студентів курсу склала екзамен на «відмінно» і «добре». Особливо відзначилися студенти: В. Литвин, Д. Коллектор, О. Савіна, М. Ткачук, Н. Хмиз, які склали всі екзамени на «відмінно».

Але є й такі студенти, які до роботи віднеслись не серйозно, в наслідок чого мають посередні оцінки.

Так, студентка Мара Шпрінц в минулу сесію склала всі екзамени на «відмінно», а зараз вона «з'їхала» на посередні оцінки.

Цей випадок повинен служити суворим застереженням для всіх студентів.

В. ІВАНОВ.

Людно в ці дні в наукових лабораторіях та музеях. Студенти біологічного факультету напружено готуються до останніх в цьому році іспитів. Сьогодні вони сидять ще в лабораторіях, а завтра — вони будуть застосовувати досягнення передової мічурінської науки на неосяжних колгоспних ланах.

1799

О. С. ПУШКІН

1949

В'ЯЗЕНЬ

У темній в'язниці за ґратами я
А поруч в неволі змужніле
орля,
Сумний мій товариш махає
крилом.
І їжу криваву клює під
вікном.
Клює і лишає, в вікно
загляда,
Неначе зі мною одне він
гада,
І криком і поглядом кличе
мене
І вимовить хоче: Давай—но
майнем!
Мя вільнії птиці, пора брат,
пора!
Туди, де в захмар'ї біліє
гора,
Туди, де синіє нам море
здаля,
Туди, де ширяє лиш вітер
...і я!

АРІОН

В човні багато було нас.
Одні вітрило піднімали,
Другі в глибину ясну врізали
Могутні весла. В тихий час
Схилившись мовчки на
кермо,

Керманіч мудрий човен вів
А я в надії пломенів
І для плавців співав.

Враз закипів
Раптовий вихор і на дно
Пішли керманіч і плавець.
Лише безпечний я співець,
На берег кинути грозою,
Я гімни давні заспівав
І ризу мокру розіклав
На сонці сохнуть під скалою.

Переклав студент

Володимир ГЕТЬМАН.

Кожний ранок в Одесі по-своєму прекрасний. Але для нас, студентів-філологів, один з них особливо пам'ятний. В цей день ми вийшли на недільник відбудувати будинок, в якому провів частину свого життя О. С. Пушкін.

Зісланий царем, оточений атмосферою слідування, доносів, насильства, він ходив тут, де проходим сьогодні ми, вільні радянські люди. Він стояв біля цих каштанів, проходив по цих вулицях. Поет часто любив ходити до «свободной стихии», до моря, любив безмежні його простори, любив розмовляти з ним, мріяти про свободу. Пам'ятником цих зустрічей являється чудова Пушкінська альтанка.

Тут, в Одесі, Пушкін вперше мріє про втечу з царської Росії, але його зупиняє «могучая страсть» — любов до Вітчизни, до народу.

Звідси, відповідаючи піднесенням революційних настроїв передових людей Росії, він кидає заклик до боротьби з самодержавством.

...Час не зачепив Пушкіна. Він живе разом з нами.

Коли думаєш про Пушкіна, думаєш про щось близьке, рідне і любиме.

Коли говориш про Пушкіна, говориш про нашу силу, про нашу величчя, про нашу міць.

Ми гордимся нашою літературою, основоположником якої був гігант — Пушкін. Він не тільки дав початок нашій літературі, він направив її по шляху відбудови революційної боротьби, по шляху нерозривного зв'язку її з народом, з дійсністю.

Пушкін, який виступив в похмуру епоху кріпосництва проти царизму на захист прав народу, який створив всенародне мистецтво, дорогий і близький людям соціалістичного суспільства.

Більш ніж кому-небудь Пушкін зрозумілий нам, живучим в умовах

ПУШКІН І УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Геніальний російський поет, основоположник російської літератури О. С. Пушкін належить до тієї славної плеяди класиків, значення яких виходить далеко за межі російської літератури. Реалістичний, справді народний характер творчості Пушкіна, поєднання глибокого ідейного змісту з високохудожньою формою, створення літературної мови — все це мало глибокі наслідки не тільки для російської, але й для української літератури.

Співець і одиодумець першого покоління російських революціонерів Пушкін був особливо близьким письменником революційної демократії, які продовжували і розвивали в нових історичних умовах справу, розпочату Пушкіном.

Першим українським поетом, що зміг по-справжньому оцінити і осмислити творчий метод Пушкіна був революціонер-демократ Т. Г. Шевченко. Між геніальними поетами двох братніх народів існує тісний ідейний зв'язок. Пушкіна й Шевченка ріднить подуманий патріотизм, співчуття до покріпаченого, пригнобленого царизмом селянства, віра в світле майбутнє, розуміння могутньої ролі мистецтва, літератури в суспільно-політичному житті. Обидва поети до кінця своїх днів зберегли непримиренну ненависть до царизму і, гнані й переслідувані царизмом, передчасно зійшли в могилу, не склавши могутньої зброї слів.

Сучасник Шевченка, ліберал Куліш, змушений був визнати: «Нарізі з рідним епосом любов Тараса... тільки Пушкіна... Почуває, було, напам'ять новоруського Гомера... не знаючи, як і ціну йому зложити за його лишне слово».

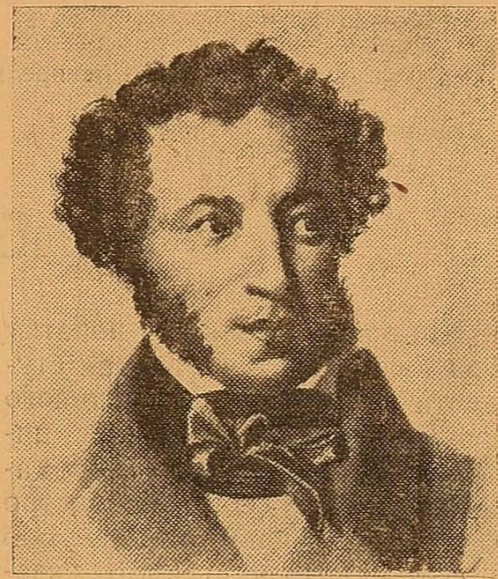
Численні цитати з творів Пушкіна, розкидані Шевченком у листах, повістях, щоденнику свідчать про те, що Шевченко глибоко любив і добре знав твори геніального російського поета. Дуже характерно, що, замисливши написати поему про декабристів, Шевченко обирає за зразок «Андржею» Пушкіна, про що сам говорить у своєму щоденнику.

Той же Куліш свідчив, що Шевченкові особливо подобались пушкінські рядки з вірша про Міцкевича:

«Нерідко он говорил о временах грядущих, когда народы, распри позабыв, в великую семью соединятся».

Твори Шевченка часто переілюструються з творами Пушкіна, і це свідчить про глибокий ідейний зв'язок поетів, що зрозуміли вже сучасники Шевченка, видавши в 1859 році книгу заборонених у Росії віршів Пушкіна й Шевченка.

Ще за життя Пушкіна, а особливо після його смерті, розгортається

боротьба навколо імені Пушкіна між представниками двох антагоністичних культур. Вдаючись до фальсифікації, замовчуючи або спотворюючи вільнолюбні твори Пушкіна, представники офіційної критики створили легенду про упокоєного Пушкіна, оголосили його співець царизму.

Подібна боротьба велась також і в українській літературі й критиці. Ліберал-націоналіст П. Куліш, як і російська офіційна критика, намагався довести, ніби Пушкін був співець царизму і головною рисою його творчості вважав «архікультурність».

Велич і значення Пушкіна змогли оцінити тільки українські письменники, що належали до табору революційної демократії — П. Грабовський, І. Франко, Леся Українка.

ЗА ЩО МИ ЛЮБИМО ПУШКІНА

Радянського суспільства, в епоху торжества справедливості.

Ми любимо Пушкіна за те, що він був глибоко національним поетом, величезним патріотом, який беззавітно любив свою рідну країну, свій народ. Він воїстуни великий син великого народу.

Люблячи свій народ, не можна не полюбити Пушкіна, бо в ньому як в дзеркалі відбилися надзвичайна талановитість і могутня сила нашого народу.

Любов Пушкіна до батьківщини була органічно зв'язана з свідомістю необхідності боротьби проти кріпосництва, проти самодержавства.

Він пише в своїх зошитках:

«Только революционная голова... может любить Россию — так, как писатель только может любить ее язык. Все должно творить и в этой России и в этом русском языке».

Він вірив в наш народ, вірив в його велике майбутнє, вірив, що буде революція:

«...Мы счастьем насладимся,
Кровавой чашей причастимся...»
(«Кинжал»)

Ми любимо Пушкіна за те, що він перший з великою правдивістю показав нам російські звичаї і життя простого народу, за те, що він до кінця свого життя був поетом соціальним, який цікавився дійсністю.

Трудне, але прекрасне життя борця, співця ідей декабристів, учить нас, молодь країни переміжного соціалізму, боритися, віддавати всі свої сили самому дорогому в житті — боротьбі за щастя людства.

Знаючи Пушкіна, його прекрасну творчість, не можна не полюбити життя, бо «колоссальный и универсальный талант Пушкина — талант психически здоровый и оздоровляющий» (М. Горький).

Радянські люди горді за те, що одним із заходів виховання справжньої людяності в нашій дні являється радісна і життєстверджуюча поезія Пушкіна. Його поезія виховує в нас патріотизм, відданість громадському обов'язку.

Нам дорогий і близький оптимізм Пушкіна, його віра в торжество людського розуму, торжество світла і життя над силами темряви.

В наші дні, дні боротьби за мир проти англо-американського імперіалізму і паліїв нової війни, особливо чітко відчувається крокуючий поет, його близькість до нас, його значення для сучасності.

Ми умиємося в Пушкіна не тільки любити свій народ, але і ненавидіти його ворогів. В розквіті свого таланту Пушкін з винятковою силою виступив проти західноєвропейських проповідників нового походу на Росію:

«Вы грозны на словах—попробуйте на деле!»

Иль русский от побед отвык?
Иль мало нас? или от Перми до Тавриды,
От финских хладных скал до пламенной Колхиды,
От потрясенного Кремля
До стен недвижного Китая
Стальной щетиною сверкая,
Не встанет русская земля?»

(«Клеветникам России»)
Хочеться якраз так відповісти сьогодні залюкуванням черчиллів, даллесів і їм подібних.

Пушкін викривав старий, відживший феодальний світ, але він різко і негативно виступає і проти капіталістичних відносин, проти хвалені англійської і американської «демократії».

Хіба не правдиву та актуальну характеристику дав Пушкін англійському імперіалізму:

Поет-засланець П. Грабовський у 1899 році надрукував у тобольській газеті «Сибирский листок» статтю «К пушкинскому вечеру в народной аудитории», в якій дав глибоку й правдиву оцінку Пушкіну, переілюструючи з Белінським і Добролюбовим.

Грабовський підкреслив основоположне значення Пушкіна в російській літературі, назвав його поетом-громадянином, рішуче заперечив твердження тих «критиків», які намагалися довести, ніби Пушкін був учнем Заходу.

Улюбленим поетом був Пушкін також для Лесі Українки. Її «Каміний господар» створився під безпосереднім впливом «Камінного гостя» Пушкіна.

Велике значення на Україні в справі популяризації творів Пушкіна відіграв І. Франко.

До перекладів з Пушкіна зверталась значна кількість українських поетів. І все ж за царизму повне оволодіння українською літературою пушкінської спадщини було неможливим. На перешкоді стояли цензурні заборони і, з другого боку, націоналістична обмеженість деяких поетів-перекладачів, що спотворювали пушкінський оригінал, часто надавали йому чужої Пушкіну тенденційності.

Новий, незрівняно вищий етап в освоєнні українською літературою пушкінської спадщини відкриває Жовтнева соціалістична революція.

Український читач за роки радянської влади одержав переклади найфундаментальніших творів Пушкіна і серед них «Евгеній Онегін» (переклад Рильського).

Українські радянські перекладачі М. Рильський, П. Тичина, М. Бажан та інші піднесли техніку перекладу на небачену височину і досягли того, що перекладені ними твори максимально наближені до оригіналу.

Яскравим світлом сяє в українській радянській літературі геній Пушкіна.

Доц. В. НЕСТОРОНКО,
канд. філологічних наук.

Тебя, как первую любовь,
России сердце не забудет!

Великий русский народный поэт, создатель чарующих красотой и умом сказок, автор первого реалистического романа «Евгений Онегин», автор лучшей нашей исторической драмы «Борис Годунов», поэт до сего дня никем не превзойденный ни в красоте стиха, ни в силе выражения чувства и мысли, поэт — родоначальник великой русской литературы.

М. ГОРЬКИЙ.

* * *

Поэзия Пушкина удивительно верна русской действительности, изображает ли она русскую природу или русские характеры; на этом основании общий голос нарек его русским национальным народным поэтом...

В. БЕЛИНСКИЙ.

* * *

Пушкин дал нам первые художественные произведения на родном языке, ознакомил нас с неведомою до него поэзией.

Н. Г. ЧЕРНЫШЕВСКИЙ.

* * *

При имени Пушкина тотчас осеняет мысль о русском национальном поэте. В самом деле, никто из поэтов наших не выше его и не может более называться национальным, это право решительно принадлежит ему.

Н. В. ГОГОЛЬ.

* * *

...В его стихах впервые сказались нам живая русская речь, впервые открылся нам действительный русский мир.

Н. А. ДОБРОЛЮБОВ.

* * *

Пушкин! Ты в своих созданиях Первый нам самим открыл,
Что таится в духе русском
Глубины и свежих сил.

А. Н. МАЙКОВ.

* * *

(Пушкин) первый возвел у нас литературу в достоинство национального дела.

Н. Г. ЧЕРНЫШЕВСКИЙ.

* * *

Пушкин любил свободу искренно и жарко. ...В то время не один он ждал, когда же, наконец, вспыхнет над родиною заря «свободы просвещенной», но только он ожидал ее с тоской и страстью, до него никем еще не испытанными.

М. ГОРЬКИЙ.

* * *

Пушкин принадлежит к вечно живущим и движущимся явлениям, не останавливающимся на одной точке, на которой застала их смерть, но продолжающим развиваться в сознании общества.

В. Г. БЕЛИНСКИЙ.

* * *

Пушкин первый почувствовал, что литература — национальное дело первостепенной важности. В его глазах поэт — выразитель всех чувств и дум народа, он призван понять и изобразить все явления жизни.

М. ГОРЬКИЙ.

* * *

Он при самом начале своем уже был национален, потому что истинная национальность состоит не в описании сарафана, но в самом духе народа. Поэт... может быть и тогда национален, когда описывает совершенно сторонний мир, но глядит на него глазами своей национальной стихии, глазами всего народа, когда чувствует и говорит так, что соотечественникам его кажется, будто это чувствуют и говорят они сами.

Н. В. ГОГОЛЬ.

В. о. відповідального редактора
І. ЗАБОКРИЦЬКИЙ.